

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Szeredán 20. Február. 1788.

Elegyes Tudósítások.

Noha már a' F. Ts. és Királyi határ-széleken bizonyos tsatázó mozdulatok történtenek légyen; mindazáltal mig azokról tökéletes tudósítást vehetnénk, tsak a' Bétsi hallamásból származott közön éges hírek-szerént irhattyúk, hogy Erdélynek edgyik szegeletén az Oláh-országai Törökök edgy-néhány százon ama hitefzegett vólt keresztény' Kotzi' vezérsége alatt bé-útvén, az ott fekvő Oláh Katonák közzül ök-is, ezek-is a' Törökök közzül le-vágtanak vólna; sőt hogy Kotzi a' F. Monárkhának Bétsbe

Levelet-is küldött volna, közönségesen beszélnek. A' tagadhatatlan, hogy már Lengyel-országban a' tolvaj Török-fergek bé-ütésekkel károkat tettenek legyen; — de mig a' véres tsaták el-kezdődnének, tsak a' rettenetes készületekről és a' véres tsatákat meg-előző környül-állásokról tehetünk bizonyos tudósítást. — Az ujj katona - szedés az egész Ts. és K. Tartományokban ujjalog és olly nagy szórgalmatofsággal kezdődött-el, hogy tsak Bétsben a' múlt Szombatra virradolag a' *Leopold*-városból 500 legényeket vénének a' Zászló alá, kik között feleséges emberek is találtatnak; és a' múlt Vasárnap Sergestől hordják vala a' környékbéliek is-bé minden-felől Bétsbe a' *Réklutákat*. — A' Török Jóbbagyok, kik Bétsben feles számmal kereskednek, mind fel irattattak és meg - tudakoztattak; kik szándékoznának visszfa, vagy kiknek volna itten tovább-is kedvek a' kereskedésre? A' Görög és 'Sidó Vallásuak többnyire itt kívánnak maradni; de a' *Mahumed* követői közzül, kik Bétsben feles-számmal vagynak, edgy sem marad itt; mind visszfa mennek, mihelyt a' Portának szándékát ki-nyilatkozta ő levele meg-érkezik; mely szerént ő is a' F. Ts. és K. tölle visszfa jöni kívánó Jóbbagyoknak a' visszfa jövetelre tellyes és bátor szabadságot engedénd, addig pedig ezek-is itt függöben vagynak. — Minek-utánna a' N. Székely-Sergek észre-vették, hogy Oláh-országban Gájestben és Krájovában 20 ezer emberre és lora-való élésházokat töltenek a' Törökök; mellyekben már-is a' véghetetlen szenán és zabon kívül 10-ezer köbol v. 16-ezer Pofonyi mérő buza vagyon; és minek-utánna az ő szomszédjokban *Bukorestben* bizonyoson tudják hogy 6000 Törökök vagynak, olly szemesen vigyáznak a' széleken, hogy még az éjjeli szökevények-

nyek-is veszedelemben forognak miattak. — Franciaország Flándriában 12 ezer emberre készített elés-tárt, és a' F. Császári Brabántziában ollyon Frantziákat nyomoztak-ki, kik a' Nép között konkolyt vetnek vala alattomban. — — — — —
— — Edgy F. Rendelés-szerént, mely a' mézet pusztító henye Herékből szorgalmatos Méheket kíván vala formálni; a' Sátoros-Tzigányok, kik állandó helyben lakni és munkálkodni nem akarnak vala, ki üzettettének Erdélyből. Edgy része ennek Moldovába szalada; hól szokások-szerént Sátort ütven, tsak hamar az a' hir futomadik-el a' környéken, hogy az ellenség szállotta-meg a' földet, és midőn már a' Vajda-is készen volna az ellenség elől-való szaladásra, meg-kémlelik, 's hát fegyver nélkül való fél-mezittelen a' szép Nemzettség — bottal kergetek edgy vizen keresztül vissza Bukovinába; hól midőn látnák, hogy az ő henyeségeknek semmi szabad város nem engedtetnék, munkához fogának, és a' Kerületbéli Kapitány által a' lakosok között szolgálknak fel-osztatának. — Már most szemmel láthatni azon kisebb és nagyobb emlékeztető pénzt, mellyet ő Felége a' Fő Hertzeg lakadalmának haszfos emlékezetére veretni méltóztatott vala. Ezeknek edgyik felén, valamint már irtúk vala, *Ferentz Fő Hertzegnek kedves Párjával szembe álló képek* vagyon, ezen irással: *Franciscus Archi Dux Austriae, Leopoldi Magni Ducis Hetru-riae Filius. Elisabetha Friderici Eugenio Ducis Würtemberg Mömpelgrad Filia.* A' másik felén e' vagyon: *Nup iae Celebratae Vindobonae VIII Idibus Januarii MDCCLXXXVIII.* — A' napokban

Bétsben edgy nevezetes Török 6 Granátérfok között kötve vitették a' fő Vigyázat helyére, és onnan a' hadi-fogságba. Még bizonyoson nem tudatik ki legyen, és miben áljon az ő büne; de alkalmasint vethetni hozzá a' környül-állások-szerént. — Ennek-előtte mint edgy 4. hetekkel 6 Frantzia Patantjus Tisztek küldettettek vala Konstantinápolyból Belgrádba, kik az ostromra nézve fok jobbittásokat tettek, sőt arra akarák venni a' Basát, hogy a' Népet a' külső vizi-városba szállítván, a' Várbeli házokat égetnek-el, hogy az ellenségnek ne lenne hól tartozkodni; de ennek a' Basa nem engedvén, régi állapotjában maradott. Ebből a' tetszikki, hogy még a' Frantzia Tisztek sem kételkednek benne, hogy még a' Belgrádi házokban mások fognak lakni. — Muszka fő Vezér Hertzeg *Dolgorucki* (Magyarúl: *Hafszukezü*) mint Volontér a' Magyar-országgi Nagy Táborhoz mégyen, valamint Hertzeg *Ligne* töllünk a' Muszkákhoz, még pedig mind a' kettő olly végzéssel, hogy a' két részről való Levelezést ezek tartásák-fel. — Mióltától fogva a' Divány előtt a' háború el-kerülhetetlennek látszik, azólta nála élete vesztése alatt edgy Kereszténynek-is fegyvert tartani nem szabad. Ezt a' Törökök szüntelen keresik nállok, és ha olykar találják hozzájuk menni, midőn az aszszonyoknak Férjek othon nintsen, ezekkel pogányi modra bánnak; — de — Némely tudosítások-szerént már a' F. Ts. és K. Sergek a' Száva vizen túl Bosniában vagynak; kiknek bé menetelekkor tsak edgy lélek-is az ellenség közzül eleikbe nem állott, minthogy még a' Török Sergek ezen Tartományban igen kevés és kézületlen lábon állanak; sőt a' Bosniai Basa-is még - Bánya-

nyalukára visszafelé nem tért, hanem Albánia szélén *Klinova* körül lappang. A' míg a' kemény idők tartanak, nem-is igen lehet félni, hogy a' hideget kiállani nem tudó Török-katonáktól igen sok ellentállást érezzenek a' F. Ts. és K. hideghez meleghez hozzá szokott Sergek. — A' két részről edgyesült Sergeknek magok vifeletéről minden orán várjuk a' tudósítást. — Minthogy ennek-utánna a' bizonyos hadi-történetek a' bizonytalan, vagy kétséges hirektől a' mi Leveleinkben-is meg-fognak különböztetni, a' Bétsi F. Udvari Német-újság-levelekből az erről költ tudósításokat úgy fordítjuk által a' mi Magyar leveleinkbe, hogy azok mindenkor 2 tsillaggal különböztetnek meg, 's itt kezdjük a' bizonyos hadi-tudósításokat.

(***) Az ezen hónapnak 9-dikén esett háború ki-hirdetése után, a' mi részünkről-való első proba a' Horváth-országban öszve-gyült Sergeknek fő igazgató Vezére F. M. L. *Devins* által a' Károlyvári *Oguli* Regementje-béli *Obesternek Pehárnik* Urnak adaték által, hogy a' Törököknek *Dresznik* nevü meg-fzállott helyeket ostromloná. Ezen Ostromló Népnek vezére tellyes igyekezettel olyan modott kíván vala a' maga kezdendő munkájában találni, mely-fzerént az ellenség népének önként való magok fel-adásával F. Tsászári kegyelmet ígér vala nékiek; de ezek az engedelmes felelet helyett legottan ágyúzni kézdvén, *Oberster Pehárnik* Ur-is olly nagy ágyuzással és tüzi koszoruk hányásával kezdé *Dreszniknek* ostromlásához, hogy azon egész Helység tsak nem földig le-éget, és a' Török örző-katonák, edgy hozzánk fogságba esetten, és edgy néhányon-kivül, kik *Rula* fellegyarába szaladának mint le-vágottak. Minek-utánna pedig *Pehárnik* *Oberster* Ur által a' F. Ts. és K. nékik ujjonon ígért

oltalam alá magokat adni még is hátrálnának, 10-dikben ujjolag rajtak ütének, a' midőn 30 Törökök el-esének és a' többi u. m. 70-en Károlyvárra fogságra vitének. Az aszszonynak és gyermekeknek elégséges uti költséget adván, ezeket a' közelebb lévő Török helységbe vissza bocsáták. Ezen ostromban a' mi népünk közzül csak 1 veszett-el, és edgy sebesített-meg. — A' Bánátsi Szélek felől jött tudósítáfok-szerént, *Oberstlájdinánt Rneszevik* Urnak edgy Török-váratskának *Dubitzának* előre el-nézett ostromi tzélja el-nem sülvén, edgy-néhány emberének veszedelmével vissza-tért. — A' Toth-orzági széleken igazgató fő Vezér F. M. L. *Mitrovski* Ur ezen hónapnak 9-diken *Májor Hárbak* Ur által a' háború' ki hirdetését irásban küldé által a' Belgrádi Basának, olly jelentés mellett, hogy a' kereskedés és a' Posták járása Szemlin között fenn maradhat, ha a' Törökök részéről-is ezt nem ellenzik; melyre a' Balsa tisztelete mellett azt izené a' fő Vezérnek, hogy irásban fogja szándékát által küldeni, — de azt tartom el-késétt ezzel is; mert már most a' tegnap-előtt érkezett tudósítáfok-szerént Belgrád öt mért-földnyire körül van Keresztény fegyveresekkel véve; még pedig minden ellen-állás-nélkül; melyről következő Levelünkben bizonyosobban és bővebben írunk? Bukovinában még eddig a' fő igazgató Vezér Hertzeg *Kobúrg* Ur tudósítáfa-szerént semmi ellen-séges dólgak nem történtenek. (**)

Más-szinü jegyzések. A' fő Hertzeg' *Lakadalma* alkalmatosságával adatott nagy Bálra a' Bétsi Ts. és K. zállogló házból 154 ezer aszonyi drága ékekségek váltattattanak vala-ki; mellyek a' Bál után edgy-néhány napok alatt megint mind vissza kerül-

enek. A' Fársáng alatt csak Ruha 200 ezer forint, arra tétetett ide jó gondviseelés alá. — Azt olvasuk, hogy a' Frantzia, Nápolyi és Turini Udvarok meg-edgyeztenek légyen, hogy a' Pápának többé semmit (annaten) se adozzanak. Ezek esztendőnként 15000000 fizetnek vala a' Romai Udvarnak. —

Lengyel országból írják: Edgy Muszka Obester 800 Lovas katonáival erővel bé-akárván edgy Lengyel faluba szállani, hól edgy Lengyel Brigadér 200 Lovas-katonáival mulatozik vala. Ez edgy Tiszt által tudtára adja amannak, hogy ezen szándékától szünnék meg; de a' Muszka Obester tsufolodással botsátván visszsa ezen Tisztet, a' Brigadér maga hozzája mégyen, és mind a' ketten edgymást tsufalodó szokkal illetvén, a' Brigadér hozzá üt az ellene páltzát emelt Obesterhez; de ez a' páltzát félre tsapván, kardot ránt a' Brigadér, és az Obesternek edgyik fülét el-vágván, végre mind ketten meg-szolitják a' magok Sergeket és edgy véres tsata következék belöle, melyben 80 Muszkák el-esének, és az Obester kéntelenítették azon falut ott hagyni. A' Lengyelek között 7 ember esett-el. Mind a' két részről panasz téteték Varfoban a' szüntelen folyó Tanátsnál és a' Muszka Generál-Komandonál; G. Rómánzov fő hadi-Vezér a' Lengyel Brigadérosnak itélvén az igazságot, az Obestert el fogatá, és a' Tsászárnénak tudtára adván, a' Tsászárné leg-ottan parantsola, hogy az Obester tiztségétől meg-fosztotván, Sibériába halálos fogságra küldessék. — — Edgy Frantzia Hertzeg *Orleau* nem régiben a' Vadászban el-tévejedvén, edgy falu mellett lévő Vendég-fogadoba vetődik éh gyomorral, hól a' ház körül mozgást tapasztalván, kérdi: hól a' Gazda? a' szomszéd faluba, felelének; hól a' Gazd-aszfzony?

szülő félben kiulodik a' másik szobában. — Tudtak é valamit ennem adni? — semmit-sem, — tsináljatak leg-alább edgy rátottát. Mig ezek tojást keresének el megy a' *Printz* a' falúba sétálni, és mig oda jára, azalatt a' *Gazda* meg-érkezék, a' *Gazdafszony* pedig edgy szép fiat szüle. Ezt meg-értvén a' *Hertzeg*, mondja: No ennek a' Gyereknek én leszek a' *Kereszt-attya*, mennyetek és hozzátok-el nékem a' szebbik *Leányt*, ki mellettem *Kereszt-anya* legyen. Sok féle *Leányokat* hívnak oda; de edgyik-is edgy esmeretlen *Jägerrel* nem akará ezen hivatalt fel-vállalni. Végre edgy *paraszt Leányka* tsak ugyan rá-vévén magát, *Keresztelni* viszik a' *gyereket*. Midőn a' *Templomban* vólnának, kérdi a' *Pap* az esmeretlen *Kereszt-atyának* nevét és rangját. *Hertzeg Orleáns* felele a' *Jäger*. Lehetetlen, mond a' *Pap*. Edgy *Jágert* hívatnak, ki a' *Hertzeg* előtt térdre esvén, ki esik a' *Papnak* kezéből a' *penna*, és a' jelen-lévő *parasztok* olly el-bámálva állanak vala, mint az ő *Templomjokban* lévő *kő-képek*. Midőn a' *Keresztelés* végbe mene, a' *szülő-afszonyhoz* méne a' *Hertzeg*, meg-ölelé, és ennek tsetsemőjét 1200 *Livrával*, a' *Bábát* 50-nel, a' *Leányt* 100 *ajándékozá-meg*. Adjon *Isten* több ilyen *Kereszt-atyákat-is*.

Tudositás.

Bétsben *Steiner* és *Schloszer* Urak adják kinek kinek tudtokra, hogy ő kigyelmek minden-féle igen szép Sz. Kék-szineket vagy ugy nevezett OC és OE egéfszen az FFFC és FFFE-ig készittenek, és az ő ke. bóltjokban Bétsben 25 és 400 fontnyi hordotskákban mindenkör illendő árran lehet találni. Tetsék hát az ezt venni kívánoknak *Mustráért* és az árra meg-tudásáért ide folyamodni.